

Her har Ludvig Holstad hatt sitt hjem siden han var fem år gammel. Det har i en lang rekke år holdt ti familier til i bakgården til nr. 17.

MIDT I STOR- BYEN

På Rodeløkka i Oslo ligger et strøk som ikke har endret seg i løpet av de siste 150 år — rent bortsett fra at husleiene har steget og fjernsyns-antennene er satt opp på hustakene.

Et sted midt i storbyens larvende betong-verden, kranset av høye mur-kolosser, ligger en småby. En gammel og glemte liten by i byen, noen bakete gater og noen lave kvartaler av tre, bygget under dansketiden og malt for siste gang under den første verdenskrig. Husmødre roper til hverandre fra lange svalganger. De møtes ved vannposten i bakgården og sier det var fært med Pedersen...

For slik sett er Rodeløkka i

Oslo som alle andre småbyer: alle kjenner alle, og gamle Pedersen i Langgata var så uheldig å bli påkjørt av en bil og havne på sykehus for en tid siden.

Men la oss begrense småbyen til kvartalene mellom Snippen, Langgata og Fjellgata. Der finner vi husmødrene som må bære vannet inn fra bakgården, lange rekker av ute-doer, vindskjeve trapper opp til svalgangene, slitt av generasjoners tråkk, paradishopping og trehjullssykler og bes-

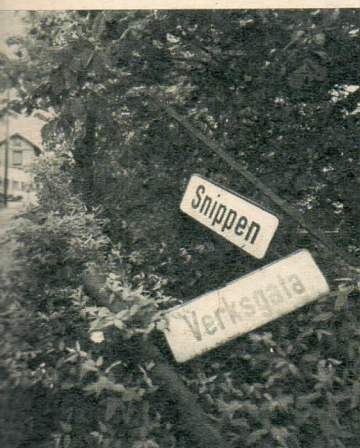

TEKST: ODDVAR STØLEN
FOTOS: AAGE STORLØKKEN

Her har folk bodd i en mannsalder eller to, og her liker de seg. Det har vært snakket om sanering — i minst 60 år!

Snippen – en landsby i hovedstaden

Gateskiltene ligger kastet inn i et kjerr, men katta har ingen vanskeligheter med å finne fram i kvartalet der den er født.

teforeldre med dagens avis og en halv øl i fredelige bakgårds-idyller, villvin-rankenens frodige dekorasjoner av vegger og tak og syrinblomstenes fiolette flukt over fargeløse plankegjerdet, der gutter har skåret inn pikenavn, drømt og diktet seg bort...

Eller hva sier de som bor her? Er det bare vi, som kommer fra betongblokkene, som ser idyllen i forfallet?

Å nei, da! Vi snakker med pensjonister som har bodd i disse gamle husene i over 50 år, og de sier de trives, i hvert fall om sommeren. Og så er det så fritt og godt, det er ikke som å være på «hjemmet», sier de, og sikter til det nye aldershjemmet like nede i gaten. For ikke å snakke om OBOS-blokker med alskens rare reglementer, med forbud mot hund og katt og «tråkk ikke på plenen». Her har vi ikke bare hunder og katter, men under krigen hadde vi kuer og sauer i ut-husene her, og nede i Langgata 5 kan vi se hovedstadens eldste hest, hvis vi har lyst. Den står på stallen ved siden av hovedstadens eneste treskofabrikk, og er 32 år gammel.

Og vi nedover Langgata for å hilse på den gamle gampen som «går i skrap», som det heter. Men — det var en uke for sent. Blakken hadde gått sine siste skritt, til slaktehuset, for en uke siden. Men, sier folk i Langgata, han var sprek til det siste, og han hadde nok levd ennå, hadde det ikke vært for den ulykken med Pedersen. Det var gamle Pedersen som kjørte Blakken.

Et kvartal ovenfor treskofabrikken spruter jernet rødt i Bergans smie, og små verksteder ser det ut til å være i alle gater. I Solhaugsgata står Oskar Korneliussen og tar i mot 10 000 brennevinsflasker i måneden — tomme riktignok, og vi gjør for sikkerhets skyld oppmerksom på at

tomflaskene kommer fra en videre radius enn Langgata og Snippen. Det er forresten blitt stadig færre skraphandlere i det siste. Til gjengjeld har man fått en ekte rosemaler fra Hallingdal, O. Dekko, i et 200 år gammelt hus under fjellveggen i Langgata. Men hovedstadens eneste gatesanger gjennom mange år, Karl Rognstad, oftest kalt bare «Sving deg», er ikke lenger til underholdning for beboerne i Langgata 17. Han flyttet ned på «hjemmet» i vinter.

Bakgården i Langgata 17 er så særpreget at man kunne være fristet til å henvise riksantikvaren dit. Bakgården er en firkantet plass mellom fire bygninger, med svalganger langs tre av dem. Og Ludvig Holstad, 78 år, var fem år gammel da han kom dit og kan ikke huske at det noensinne har vært annerledes i Langgata 17. Det har riktig nok vært så mange slags leieboere der, og — han peker over bakgården mot andre siden — der holdt Rodeløkka Frie Misjon til da jeg var liten, der gikk jeg på søndagsskole til jeg ble konfirmert.

Og siden?

Siden har han bodd hele sitt liv i annen etasje over porten til nr. 17. Husleia har i mellomtiden steget fra 8 kroner måneden til 60 kroner og 50 øre. Gårdens gamle fire-seters do har i mellomtiden forsvunnet, men utedo er det selvfølgelig fremdeles. Ludvig Holstad laget bukseseler i 52 år på en fabrikk i nærheten, og fru Valborg og han fikk fem barn i den gamle gården mellom Langgata og Snippen. De tre barna som lever, er gifte og bor i pene leiligheter, forteller fru Valborg. Kunne hun ønske seg en ny, moderne leilighet?

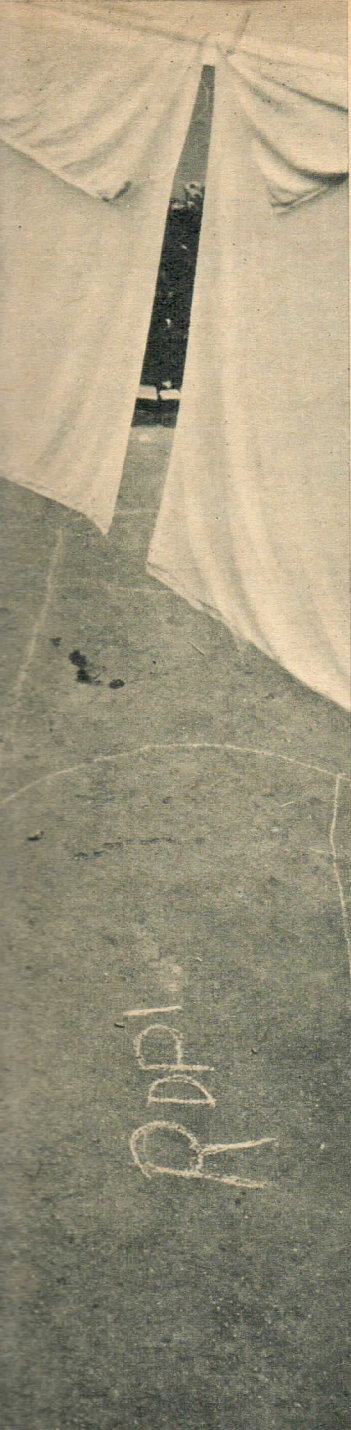
Ja, selvfølgelig.

Nei, jeg vil ikke flytte, roper Inga Thyssell fra svalgangen på

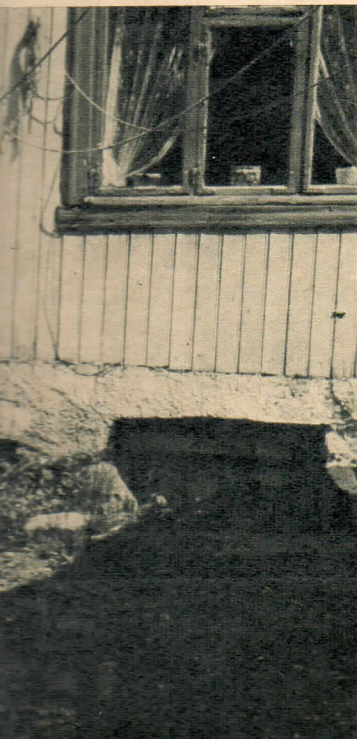

Paradishoppingen foregår like under klesvasken, som henger tvers over gårdsplassen. Husmødrene i strøket betrakter det som

en luksus med spring. Selv må de bære vann til husets behov.

Inga Thyssell har bodd her i 57 år. Utsikten fra vinduet er takstein. — Og hankatter, sier hun.

andre siden, hun har bodd der i 57 år. Hun bor i et hus som en gang var en låve på det nåværende Ankertorget, og det er 150 år siden låven ble flyttet hit og ominnredet til boliger.

Pensjonisten Holstad har sitt atelier rett over porten, og der sitter han og maler portretter og landskaper for moro skyld, eller han maler naboens hage i full flor på andre siden av Langgata.

En forfallen småby-idyll som ingen vil male og pusse opp, for teknikkens larvefotter kan når som helst rulle innover disse glemte bakgårder. Skjønt de eldre i Langgata og Snippen har liten tro på riving og sanering, selv om det står i avisen rett som det er, at nå er saneringsplanen under arbeid, for det har den visst vært i 60 år.

De mange pensjonistene som sitter i bakgårdene med sin avis, sin øl eller sin stokk, er stort sett enige: De vil heller bo her enn på «hjemmet». Og barna tumler omkring i hager og bakgårder og trapper.

Men det er kaldt om vinteren, det gufser rundt vinduene og trekker langs golvene, og vi bruker masse penger til brensel og strøm, sier en frue som har bodd her et halvt hundre år. Hvordan vi har hatt det? Se på den gamle trappen, sier hun, og peker på en skjev, gammel trapp opp til svalgangen på et slags uthus. Det huset var like gammelt og stygt da jeg kom hit for femti år siden, og jeg gikk opp den trappen og trodde det var der vi skulle bo... Siden, når jeg hadde vært på besøk hos folk som bodde pent og godt i moderne bygårder, sto jeg i vinduet og så på den stygge trappen og gråt...

De fleste gamle liker seg bedre her enn på «hjemmet» — det nye aldershjemmet like nede i gata.

Det vrirler av småbedrifter i bakgårdene. Helsesport-verkstedet har spesialisert seg på produksjon av manualer og andre apparater som skal gjøre folk råsterke. Skraphandler Oskar Korneliussen omsetter 10 000 — tomme — brennevinsflasker i måneden!

